

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา: บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง The Development of “Jagsarn” Local Wisdoms, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province

มะยूरีย พิทยาเสนีย์¹ กิตติยา พลอดแก้ว² และสุชาดา เสมอวงศ์ดี³
Mayuree Phittayasanee¹ Kittiya Plodkaew² and Suchada Samerwongtip³

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง E-mail: mjningning@hotmail.com

² อาจารย์ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง E-mail: kittiya_pueng@hotmail.com

³ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา E-mail: tan_suchada@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) เพื่อ 1) ศึกษาบริบทชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 2) สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 4) เผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์ ประชากรที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา จำนวน 22 คน ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกภูมิปัญญาการจักสาน 2) บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1.1) ภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 5 อย่าง ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาการจักสานกะลา 1.2) ภูมิปัญญาการจักสานกล้วยสลาก 1.3) ภูมิปัญญาการจักสานกลองข้าว 1.4) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทองคำ 1.5) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทางมะพร้าว โดยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานควรอยู่ในรูปแบบของแบบฝึกทักษะ 2) บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานมีคุณภาพเท่ากับ 4.54 มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งแบบภาคสนามเท่ากับ 82.66/82.50 และ 85.78 /85.56 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าผลต่างเท่ากับ 12.78 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 31.95 4) มีการเผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์ www.banhuaymakluer.com

คำสำคัญ : บทเรียนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาการจักสาน

Abstract

This research was the development of “Jagsarn” Local Wisdoms, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province by using the PAR to 1) to study social contexts “Jagsarn” Local Wisdoms, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District,

บทกวีนิพนธ์

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา:
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

Lampang Province 2) to find the efficiency of “Jagsarn” local wisdoms lesson, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province 3) to study the learning outcome before and after the use of “Jagsarn” local wisdoms lesson, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province and 4) to publish “Jagsarn” local wisdoms lesson, Case Study: Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province to the website. The target group comprised 22 students of Matthayomsuksa 1-3; Huay Makluer School, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province. Research procedure consisted of four phases. The research instruments were 1) “Jagsarn” local wisdoms in the social context questionnaire 2) Local context’s lesson plan and 3) Pre-Test and Post- Test of “Jagsarn” local wisdoms. The research finding: “Jagsarn” Local Wisdoms, Huay Makluer Village, Tumbol Hua Tue, Mae Tha District, Lampang Province were comprised 5 kinds of Jagsarn, 1) Kala Jaksarn local wisdoms 2) Kuaysalak Jaksarn local wisdoms 3) Krongkoaw Jaksarn local wisdoms 4) Mai Kwad Thongkom Jaksarn local wisdoms and 5) Tarnng Mapraw Jaksarn local wisdoms that appropriate in social contexts with the practical exercise. The qualities of local wisdoms’ lessons were 4.54, the ratio 1:1, field study 82.66/82.50 and 85.78 /85.56 passed the pre-set criteria respectively. The average scores of target group were increased than the previous of using “Jaksarn” local wisdoms lesson 12.78, 31.95. The percentage of average scores 31.95 and the lessons were published in the www.banhuayakluer.com

Keywords : Local Context’s Lesson Plan, Local Wisdoms, “Jagsarn” Local Wisdoms,

1. บทนำ

การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนยุคสมัยอดีตมีผลสืบทอดมาจนถึงรุ่นลูกหลานของคนในชุมชนยุคปัจจุบัน ซึ่งปัจจัยการอยู่ร่วมกันที่จะทำให้เกิดความผูกพัน ความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันนั้น จะต้องมิกิจกรรมการงานที่กระทำร่วมกันหลายอย่าง อันได้แก่ การสืบทอดภูมิปัญญา ความเชื่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้คนในชุมชนต้องอาศัยการเสริมหนุนซึ่งกันและกันเพื่อความอยู่รอดได้ในสังคม โดยจะต้องร่วมกันอนุรักษ์และการสืบทอดภูมิปัญญา ความเชื่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีกันมาจากรุ่นต่อรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2550 [1] บุคคล ซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [2] ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นมรดกอันล้ำค่าของบรรพบุรุษไทยที่ได้ปลูกฝังสืบทอดกันมาเป็นเวลาอันยาวนาน จากรุ่นลูกสู่รุ่นหลาน ซึ่งควรแก่การพัฒนาและถ่ายทอดให้กับเยาวชนลูกหลานของคนไทยเพื่อการดำรงชีพอย่าง

มั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติจากมรดกที่มีอยู่เดิมได้อย่างยั่งยืน [3] ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการผลิตหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งมีลักษณะการประกอบอาชีพแบบพุทธเกษตรกรรมหรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะจัดความสมดุลสอดคล้องกับธรรมชาติ มุ่งการพึ่งพาตนเองเป็นกระแสหลักมากกว่าการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ได้แก่ การทำสวนเกษตร การทำเกษตรผสมผสานและการทำเกษตรแบบธรรมชาติ 2) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคมหรือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ คำสอน ค่านิยม ประเพณีที่แสดงออกในแบบแผนการดำเนินชีวิตและ 3) ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาป่าไม้ชุมชน การรักษาโรคด้วยสมุนไพร

ภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จัดว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการผลิตหรือการประกอบอาชีพแบบพุทธเกษตรกรรม โดยที่พบเจอกันทั่วไปในแต่ละครัวเรือนที่ผลิตโดยผู้เฒ่าผู้แก่ หลังจากการว่างเว้นจากการทำงานด้านเกษตรกรรมเพื่อการดำรงชีพและใช้ขายเป็นเครื่องใช้ภายในชุมชน แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ก่องข้าว (แอบข้าว) ไม้กวาด ข้าวหวด หวดนึ่งข้าวเหนียว กระตัง กระซอน กระบุง ชะลอม ตะกร้า กะลา 2) อุปกรณ์ใช้สำหรับทำบุญ ได้แก่ ตะกร้า ก่วยสลาก 3) อุปกรณ์ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สุ่มไก่ (ขังไก่) และ 4) อุปกรณ์ใช้สำหรับดักจับสัตว์ ได้แก่ สวิง (ซอน) โซ จั่น

แต่ในปัจจุบันภูมิปัญญาการจักสานของชุมชนบ้านห้วยมะเกลือกำลังจะสูญหายไป เนื่องจากสาเหตุด้วยกัน 4 ประการ ประการแรกคือ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่สามารถการจักสานได้เริ่มมีอายุมากขึ้นแล้วหรือบางท่านก็สิ้นอายุไขไปแล้วและไม่มีการสืบทอดให้กับลูกหลานจึงทำให้ภูมิปัญญาการจักสานนั้นสูญหายไปพร้อมกัน ประการที่สองคือ เยาวชนคนรุ่นหลังของหมู่บ้านไม่ให้ความสำคัญกับการจักสาน มักจะซื้อข้าวของเครื่องใช้มาใช้งานเอง ประการที่สามคือ ภูมิปัญญาการจักสานของบ้านห้วยมะเกลือกำลังจะสูญหายไป

เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้ในระบบที่ดี ไม่มีการนำเสนอข้อมูลให้คนได้รู้จักและสนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้และขาดวิธีในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบันและประการสุดท้าย คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการสืบสานภูมิปัญญาการจักสานยังมีน้อย ทั้งนี้ควรจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นมรดกท้องถิ่นเข้าสู่ชุมชน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาการจักสานให้อยู่คู่กับชุมชนและยกเป็นมรดกชุมชนที่ยั่งยืนสืบไป

จากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านห้วยมะเกลือจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เพื่อแก้ปัญหาในสี่ประการข้างต้น โดยประการที่ 1 การที่จะให้เยาวชนคนรุ่นหลังของหมู่บ้านได้เห็นความสำคัญกับการจักสาน และประการที่ 2 การสูญหายของภูมิปัญญาการจักสานจากผู้เฒ่า ผู้แก่นั่น ควรศึกษาภูมิปัญญาการจักสานจากผู้เฒ่า ผู้แก่อย่างถ่องแท้และครบขั้นตอนโดยการให้เยาวชนลูกหลานคนบ้านห้วยมะเกลือได้มีส่วนร่วมในการศึกษา ประการที่ 3 ปัญหาการไม่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้ในระบบที่ดี ควรศึกษาเพื่อการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือและนำเสนอเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์เพื่อให้เยาวชนในชุมชนหมู่บ้านหรือผู้สนใจเข้ามาศึกษา และประการสุดท้ายการสร้างตระหนักถึงความสำคัญของการสืบสานภูมิปัญญาการจักสานต้องให้เยาวชนลูกหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้นของโรงเรียนห้วยมะเกลือ ได้ศึกษาหาความรู้ในบทเรียนท้องถิ่นและฝึกปฏิบัติการจักสาน ทั้งนี้เพื่อชุมชนและท้องถิ่นรุ่นหลังได้นำไปประยุกต์ใช้ก่อประโยชน์ในการดำรงชีพและเรียนรู้เพื่อต่อยอดสืบไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบริบทชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

บทควาณวิจัย

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา:
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

2.2 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนท้องถิ่น
ภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอ
แม่ทะ จังหวัดลำปาง

2.3 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
ด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ
ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

2.4 เพื่อเผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
ผ่านทางเว็บไซต์

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ
ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่สร้างขึ้นมี
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3.2 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญา
การจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ
จังหวัดลำปาง ดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 1-7

ขั้นที่ 1 ประชุม วางแผน ชี้แจงและทำความเข้าใจกับ
นักวิจัย ได้แก่ คณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในขั้นนี้ได้ประชุม
คณะทีมงานวิจัยเพื่อวางแผนการทำงาน ชี้แจงและทำความเข้าใจกับ
บริบทพื้นที่ของนักวิจัย โดยหัวหน้าโครงการ
วิจัยมีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบดำเนินงานตามแผน
การวิจัย บริหารโครงการวิจัย ให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บ
รวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ พัฒนา
เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัย ออกแบบและพัฒนา
บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน ซึ่งผู้ร่วมโครงการวิจัย
มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการวิจัยตามแผนการ
วิจัย ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ให้ความรู้เกี่ยวกับการ
เก็บรวบรวมข้อมูลแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาสาขาวิชา
คอมพิวเตอร์มีบทบาทหน้าที่ในการลงพื้นที่เก็บรวบรวม

ข้อมูล โดยการสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและถ่ายภาพนิ่ง
วิดีโอ

ขั้นที่ 2 ลงพื้นที่สอบถามเกี่ยวกับภูมิปัญญาการจักสาน
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
ในขั้นนี้เป็นขั้นการลงพื้นที่เพื่อสอบถามเกี่ยวกับบริบท
พื้นฐานภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ
อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ
ภูมิปัญญาการจักสานมาประชุมและวางแผนการทำงาน
และกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขั้นที่ 3 ประชุมวางแผนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ได้แก่
ครูและนักเรียนโรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา ตำบลห้วยเสือ
อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาเป็น
นักวิจัยร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ดังแสดงใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การประชุมวางแผนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

ในขั้นนี้เป็นขั้นของการนำข้อมูลบริบทภูมิปัญญาการ
จักสานมาประชุมวางแผนการทำงาน แบ่งหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย ชี้แจงบทบาท ร่วมกันคิดระหว่างนักวิจัย
นักวิจัยร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การวิจัย

ขั้นที่ 4 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริบทภูมิปัญญาการจักสานเพื่อ
กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในขั้นนี้เป็นการศึกษาแนวคิด
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา [4,5,6] ความรู้
เกี่ยวกับการจักสาน [7,8,9,10,11,12] เว็บไซต์เพื่อการ
ศึกษา [13] ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม[14,15] การออกแบบ
สื่อการสอนในรูปแบบ ADDIE [16,17] เพื่อนำมาใช้ในการ
วิจัยพร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นที่ 5 สร้างเครื่องมือการวิจัยและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขในขั้นนี้เป็นการสร้าง

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี ด้านการออกแบบและพัฒนาวัตกรรมทางการศึกษา การวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบประเมินเป็นแบบการหาค่า IOC จากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

ขั้นที่ 6 แนะนำแนวทางการลงพื้นที่วิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนในขั้นตอนนี้เป็นคำแนะนำแนวทางการลงพื้นที่วิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน การเข้าถึงชุมชน การใช้คำพูด การอาศัยินตมิ้นใจกับชุมชน การปฏิบัติตัวในชุมชนให้กับนักวิจัย นักวิจัยร่วม นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ นักเรียนโรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา ก่อนลงพื้นที่สัมภาษณ์บริบทภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปาง

ขั้นที่ 7 นักวิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่เกี่ยวกับบริบทภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังแสดงในภาพที่ 2

ในขั้นตอนนี้นักวิจัยร่วมลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่เกี่ยวกับบริบทภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปางโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกบันทึกข้อมูลในรูปแบบไฟล์เสียง ภาพนิ่งและวิดีโอ

ภาพที่ 2 นักวิจัยสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่เกี่ยวกับบริบทภูมิปัญญาการจักสาน

4.2 ระยะที่ 2 สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปาง ดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 8 โดยการสร้างบทเรียนใช้ ในรูปแบบ ADDIE Model

ขั้นที่ 8 ขั้นการออกแบบและพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปาง จากนั้นจึงนำบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน ในรูปแบบ ADDIE Model [17] ดังนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นการวิเคราะห์ที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน ได้แก่ การวิเคราะห์รายละเอียดเนื้อหาที่เหมาะสมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เนื้อหาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานในรูปแบบของแบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปาง รายละเอียดของเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้ 1) บทเรียนท้องถิ่นการจักสานกะลา 2) บทเรียนท้องถิ่นการจักสานกล้วยสลาก 3) บทเรียนท้องถิ่นการจักสานกลองข้าว 4) บทเรียนท้องถิ่นการจักสานไม้กวาดทองคำ 5) บทเรียนท้องถิ่นการจักสานไม้กวาดทางมะพร้าว

1.2 การวิเคราะห์กิจกรรมการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอมะเขะ จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดดังนี้ กิจกรรมที่ 1 ศึกษาบริบทการจักสาน ขั้นตอนการจักสานจากแบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานที่ละบทและทำแบบฝึกหัด กิจกรรมที่ 2 ทำแบบทดสอบหลังเรียนจบทั้ง 5 บทเรียน กิจกรรมที่ 3 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อฝึกปฏิบัติการจักสานออกเป็น 5 กลุ่มตามความสนใจ โดยมีผู้เฒ่าผู้แก่เป็นวิทยากรคอยให้คำปรึกษา กิจกรรมที่ 4 จัดแสดงผลงานการจักสานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2. ขั้นการออกแบบ (Design) ขั้นการออกแบบที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานในรูปแบบแบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานเพื่อให้มีความเหมาะสมและถูกต้องประกอบด้วยส่วนประกอบ 10 ประการ ได้แก่ 1) คำนำ 2) สารบัญ 3) คำแนะนำสำหรับครู 4) คำแนะนำสำหรับนักเรียน 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน 7) บัตรเนื้อหา 8) แบบฝึกหัดแบบทดสอบหลังเรียน 9) เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน 10) เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

บทควาณวิจัย

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา:
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

3. ขั้นการพัฒนา (Development) ผู้วิจัยได้พัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางดังนี้

3.1 สร้างบทเรียนท้องถิ่นในรูปแบบแบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานเพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเนื้อหา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปทุกข้อคำถาม โดยใช้ข้อสอบทั้งหมด จำนวน 40 ข้อ

3.3 นำบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานไปหาประสิทธิภาพ จำนวน 2 ครั้ง แบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็กให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยมีขั้นตอนดังนี้ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน

บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่ละบทเรียนและทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการศึกษาในแต่ละบทเรียน ให้ครบทั้ง 5 บทเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ให้นักเรียนเพื่อฝึกปฏิบัติการจักสาน โดยมีผู้เฒ่า ผู้แก่เป็นวิทยากรคอยให้คำปรึกษาดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 นักเรียนฝึกปฏิบัติการจักสาน

4. ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) ในขั้นตอนนี้เป็นการนำบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานที่สร้างขึ้นไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนโรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จำนวน 22 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ

4.2 ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่ละบทเรียนและทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการศึกษาในแต่ละบทเรียน ให้ครบทั้ง 5 บทเรียน

4.3 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ

4.4 ให้นักเรียนเพื่อฝึกปฏิบัติการจักสาน โดยมีผู้เฒ่า ผู้แก่เป็นวิทยากรคอยให้คำปรึกษา

4.5 จัดแสดงผลงานการจักสานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

4.3 ระยะที่ 3 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 9

ขั้นที่ 9 ในขั้นตอนนี้เป็นการนำบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานที่สร้างขึ้นโดยใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จำนวน 22 คน

4.4 ระยะที่ 4 เผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์ ดำเนินการวิจัยในขั้นที่ 10

ขั้นที่ 10 ในขั้นตอนนี้การนำบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์

5. ผลการวิจัย

5.1 ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า บริบทภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มี 5 ประเภท ดังนี้

1) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทองคำเป็นภูมิปัญญาการจักสานที่นิยมมากที่สุด เนื่องจากวัสดุที่ทำหาได้โดยง่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์กันได้ในทุกครัวเรือน ใช้กวาดบ้าน กวาดลานวัด กวาดปูนเวลาก่อสร้างและขายสร้างรายได้ ซึ่งเป็นที่มาของเงินทองเข้าชุมชนได้

2) ภูมิปัญญาการจักสานกลองข้าว เป็นภูมิปัญญาการจักสานที่มีขั้นตอนการจักสานที่ง่าย ไม่สลับซับซ้อนสามารถสร้างโอกาสให้กับผู้เฒ่า ผู้แก่ที่ว่างงานและผู้ด้อยโอกาส สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างคุณค่าให้กับตนเองและขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ภาพที่ 5 ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการจักสานกลองข้าวเพื่อสร้างคุณค่าให้กับตนเองและขายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

3) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทางมะพร้าว เป็นภูมิปัญญาการจักสานที่ใช้สำหรับกวาด หยากโย กวาดพื้นดิน และใช้ขายให้กับเพื่อนบ้าน

4) ภูมิปัญญาการจักสานก้วยสลากเป็นภูมิปัญญาการจักสานที่ใช้สำหรับงานประเพณีตานก้วยสลาก โดยนำเอาอาหาร ขนม ผลไม้ ที่ต้องการทำบุญใส่ไว้ในก้วยสลากเพื่อการอุทิศส่วนกุศลไปให้เจ้ากรรมนายเวร ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว หรือเป็นการอุทิศไว้ให้กับตนเองในพบชาติหน้า

5) ภูมิปัญญาการจักสานกะลา เป็นภูมิปัญญาการจักสานที่ใช้สำหรับการตากข้าวเปลือก พริก ถั่ว พืชไร่ต่างๆ ของเกษตรกรในหมู่บ้านและนอกจากนี้ยังสามารถนำมาประยุกต์เพื่อจัดทำเพดานบ้านได้

6) ผู้วิจัยได้ข้อสรุปร่วมกัน โดยพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ในรูปแบบแบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสานที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้และขั้นตอนปฏิบัติการจักสาน

5.2 ระยะที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ดังนี้

1) ผลการประเมินคุณภาพในองค์ประกอบต่างๆ ของบทเรียนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมมีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา

บทควาณวิจัย

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา:
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

แต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ด้านเนื้อหา รองลงมา คือ ด้านสื่ออยู่ในระดับมากที่สุดและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล

2) ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง (แบบหนึ่งต่อหนึ่ง)

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	A	ΣX	E_1	B	ΣY	E_2	E_1/E_2
3	50	124	82.66	40	99	82.50	82.66/82.50

จากตารางที่ 1 บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.66/82.50 จากผลการทดลองพบว่านักเรียน จำนวน 3 คน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 82.66 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 82.50 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ 82.66/82.50 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง (แบบภาคสนาม)

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	A	ΣX	E_1	B	ΣY	E_2	E_1/E_2
9	50	386	85.78	40	308	85.56	85.78/85.56

จากตารางที่ 2 บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.78/85.56 จากผลการทดลองแบบภาคสนาม พบว่า นักเรียนจำนวน 9 คน ทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.78 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 85.56 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบทเรียน

มีประสิทธิภาพ 85.78/85.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

5.3 ระยะที่ 3 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ดังแสดงในตารางที่ 3

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ผลต่างคะแนน (D)
ก่อนเรียน	22	22.90	1.02	12.78
หลังเรียน	22	35.68	1.09	

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 31.95 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

5.4 ระยะที่ 4 เผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์ www.banhuaymakluer.com ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การเผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นผ่านเว็บไซต์ www.banhuaymakluer.com

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 ระยะที่ 1 บริบทภูมิปัญญาการจักสานบ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วยภูมิปัญญาการจักสาน 5 อย่าง ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาการจักสานกะลา 2) ภูมิปัญญาการจักสานกล้วยสลาก 3) ภูมิปัญญาการจักสานกลองข้าว 4) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทองคำ 5) ภูมิปัญญาการจักสานไม้กวาดทางมะพร้าว โดยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนคือ แบบฝึกทักษะภูมิปัญญาการจักสาน

6.2 ระยะที่ 2 บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน มีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปบทเรียนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้แบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบภาคสนาม มีประสิทธิภาพ 82.66/82.50 และ 82.66/82.50 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.3 ระยะที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนห้วยมะเกลือวิทยา ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่เรียนด้วยบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าผลต่างเท่ากับ 12.78

6.4 ระยะที่ 4 มีการเผยแพร่บทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ผ่านทางเว็บไซต์ www.banhuaymakluer.com

ข้อเสนอแนะ
1) การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาการจักสาน ในขณะปฏิบัติการจักสานควรแนะนำให้ผู้เฒ่า ผู้แก่ถอดเครื่องประดับที่มีออกให้เรียบร้อยเพื่อจะได้แสดงการจักสานให้เห็นได้อย่างชัดเจน

2) ครูผู้สอนและทีมงานวิจัยควรร่วมปฏิบัติการจักสานไปกับนักเรียนไปพร้อมด้วย เพื่อให้คำแนะนำกับนักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2550) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [3] กนิษฐกานต์ ปันแก้วและคณะ. (2558). ศูนย์การเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์บ้านจำปาย อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- [4] Gay, L.R. & Gallagher, P.D. (1976). The Comparative Effectiveness of test Versus Written Exercise. The Journal of Educational Research. 6(9), 56-61.
- [5] Borg, R. Water; & Gall, Meredith Damien. (1989). Educational Research, 3rd ed. New York : Longman.
- [6] พงษ์ธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อ พัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและการ พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [7] กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2525). แม่ลายจักสาน. กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์.
- [8] วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2527). ศิลปหัตถกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ปานยา.
- [9] วินัยวิริยะปานนท์. (2532). เครื่องจักสานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- [10] วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2539). เครื่องจักสานในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- [11] กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- [12] สมปอง เพ็งจันทร์. (2545). เครื่องจักสานภาคเหนือ. เชียงใหม่ : ซิลค์เวอร์บูคส์.

บทกวีนิพนธ์

การพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นภูมิปัญญาการจักสาน กรณีศึกษา:
บ้านห้วยมะเกลือ ตำบลห้วยเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

- [13] วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2560). [ออนไลน์]. ความหมายเว็บไซต์เพื่อการศึกษา. [สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2560]. จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>.
- [14] สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). เทคโนโลยีการศึกษา : หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [15] ทิศนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [16] Kent, L. Gustafson and Robert Maribe Branch. (2002) Survey of Instructional Development Models. 4th ed. United States of America.
- [17] มะยูริย์ พิทยาเสนีย์. (2558). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยโปรแกรม Adobe Flash Professional. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- [18] วิชชุดา รังงาม. (2557). ศึกษาการใช้บทเรียนท้องถิ่นในชุมชนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบองค์รวมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- [19] กนิษฐ์กานต์ ปันแก้วและคณะ. (2560). ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านจำป๋ายอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์). ปีที่ 10 ฉบับที่ 1.1 (114-115).